

МАКЕДОНЦИТЕ НА БАЛКАНОТ

Природното право на секој човек на Земјината топка за достоинство, еднаквост и правда, независно од полот, етничката припадност, верата, беше основното мото на Универзалната декларација за човекови права, документ кој претставниците на Организацијата на ОН го усвоија на 10 декември 1948 година. Но, не секаде во светот се остваруваат заложбите од оваа Декларација. Нешто на што треба да му се посвети поголемо внимание, особено кога станува збор за македонското малцинство во соседството.

Затоа, неопходно е да им изразиме поддршка на сите обесправени и онеправдани луѓе, да ги потсетиме сите влади во светот дека стремежот кон идеалите наведени во Универзалната декларација, е единствениот пат за подобар живот на планетата Земја.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Моеото име е Христо Сидеропулос (Ристо Сидоски), потекнувам од Костур, а живеам во Лерин. Во 1992 година бев на судење во Атина, зашто во 1990 година отидов во Копенхаген и на тамошните институции им реков дека во Грција има Македонци и дека тие немаат човекови права. Ме осудија на 18 месеци затвор со право на жалба, но го одложија исполнувањето на пресудата и на крај ме ослободија", вели овој Македонец од Егејскиот дел на Македонија, осврнувајќи се на 60-годишнината од Универзалната декларација за човекови права, настан кој во Домот на Армијата во Скопје ги обедини Македонците од Егејскиот, Пиринскиот дел на Македонија, од Албанија и пошироко.

Сидеропулос е претставник на Движењето за човекови права во Грција, кое е формирано во седумдесеттите години на минатиот век. Во 1984 година Здружението издало Манифест за македонските човекови права во Грција, а од 1990 година, по легален пат, како невладин организација, во меѓународните институции, ООН, ОБСЕ, ЕУ почнала да ги бара човековите права.

ПОДДРШКА ЗА ОБЕСПРАВЕНИТ ОД УНИВЕРЗАЛНАТА ДЕКЛАРА

"НИЕ МАКЕДОНЦИТЕ ОД СИТЕ ДЕЛОВИ ВЕЌЕ СМЕ ОБЕДИНЕТИ, СЕДИМЕ НА ИСТА МАСА, НАМ НИ ТРЕБА ОДЛУКА ЗА ЗАЕДНИЧКИ ДА НАСТАПИМЕ ЗА НАШЕТО ПРАШАЊЕ. АКО ТОА НЕ ГО СТОРИМЕ ТЕШКО ДЕКА ЗА НАС ТОА ЌЕ ГО НАПРАВИ СТАРАТА ЕВРОПА"

"ОСТАВЕНИ НА МИ И ОСТАНАВМЕ

"Декларацијата чија шеесетгодишна денес ја одбележуваме ја имаат прифатено сите држави, но Грција и Бугарија сè уште ги немаат потпишано некои нејзини точки и протоколи. Доколку беа потпишани ние ќе ги имавме нашите права како Македонци, бидејќи сме лојални граѓани секаде во светот.

Декларацијата ни ги дава сите права, но како Македонци треба да ги активираме сите механизми кои произлегуваат не само од неа, туку и од другите меѓународни договори за да можеме да дојдеме до она што нам ни припаѓа. Но, Грција не признава дека во неа има друго малцинство, освен Грци. Бугарија вели дека Македонците се Бугари, Албанија посочува дека таму има 3.000-4.000 Македонци, а само во Тирана има повеќе од 150.000. Ни ја земаа историјата, културата... Ние треба да си ги зачуваме сопствените вредности, зашто тие не се враќаат лесно", вели Сидеропулос и додава:

"Како Македонци, надвор од матичната држава, со години, оставани на милост и немилост, бевме и останавме горди на тоа што бевме, Македонци. Изми-

ДАЛИ ПОСТОИ МЕЃУНАРОДНО ПРАВО ЗА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА, НЕ Е ВЕЌЕ ПРАШАЊЕ, ТОА ПОСТОИ, ТОА ГАРАНТИРА ДЕКА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА СЕ УНИВЕРЗАЛНИ, ВЕЧНИ И НЕОТУЃИВИ, ВАСИЛ ТУПУРКОВСКИ

Е ЛУЃЕ НА ЗЕМЈИНАТА ТОПКА - 60 ГОДИНИ ЦИЈА ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

одделение дека се Бугари. Македонскиот дијалект во Пиринска Македонија е уништен, македонските песни се декларираат како бугарски. На телевизиите има пропаганда против Македонците, а ниту една институција од Македонија досега не застанала во наша одбрана".

Ефтим Митревски, претставник на партијата на Македонците во Албанија, Македонска Алијанса за Европска Интеграција, посочи:

"Сведоци сме на 60-годишнината од Универзалната декларација за човекови права, меѓутоа сведоци сме и на тоа дека најдискриминирана нација е македонската нација. Го гледаме тоа што се случува со македонското прашање, особено во Беломорскиот дел, во Пиринскиот дел, но не се исклучуваме и ние како Македонци во Албанија, поради фактот дека Владата на Албанија делумно, минорно нè признава. Но, тоа не значи дека кај нас во Албанија сите прашања се решени. И ние сме обесправени, и кај нас македонскиот јазик се уништува. Владата не сака да отвори училишта таму каде до 1948 г., по распаѓањето на Информбирото, се изучуваше мајчиниот македонски јазик и тоа во другите 32 села во областа на Гора и на Голо Брдо. Сега веќе македонскиот јазик не се учи во руралните и во урбаните средини, таму каде живеат поголем број Македонци, како и во Тира-

МИНАВМЕ НИЗ ЛОШИ ВРЕМИЊА НА АСИМИЛАЦИЈА. ТОА НИКОЈ НЕ САКАШЕ ДА ГО ПРИЗНАЕ, НЕ ОТИ НЕ ГО ЗНАЕШЕ, ГО ЗНАЕШЕ И ГО ГЛЕДАШЕ. ИМАВМЕ ХРАБОСТ ДА ГО ЗАЧУВАМЕ СВОЕТО ДОСТОИНСТВО, ХРИСТО СИДЕРОПУЛОС

ЛОСТ И НЕМИЛОСТ, БЕВМЕ ГОРДИ МАКЕДОНЦИ"

натава година македонската држава се заинтересира за нас, Македонците надвор од неа. Тоа ни дава волја да продолжиме да си ги бараме човековите права. И досега ги баравме, иако немавме поддршка од никого, сепак сега ни даваат волја да можеме со поголема борбеност да продолжиме за да си го вратиме своето, нашите деца да го учат македонскиот јазик, да ја зачуваме нашата традиција. Минавме низ лоши времиња на асимилација. Тоа никој не сакаше да го признае, не оти не го знаеше, го знаеше и го гледаше. Имавме храброст да го зачуваме своето достоинство. Ние ве признаваме како матична држава, а за да ги спроведеме правата од оваа Декларација и од другите меѓународни документи ќе мораме заедно да одиме по патот кој е послан со трња, без тоа не можеме никаде да стигнеме".

ТОРТУРА

Јордан Костадинов Иванов, од ОМО Илинден, Пиринска Македонија, објасни дека во изминативе 20 години Бу-

гарија била пет пати осудена од Европскиот суд поради кршење на човековите и националните права на тамошните Македонци. Осврнувајќи се на неколку члена од Универзалната декларација за човекови права, во која се вели: "Сите човечки суштества се раѓаат слободни и еднакви по достоинство и права, тие се обдарени со разум и треба така да се однесуваат, секој има право на слобода на мислата, религијата, има право да ја промени религијата или убедувањето, секој има право на мирни собири и здружување", коментира:

"Дали тие кои ни ги одземаат правата имаат достоинство. Па, Македонците во Бугарија до денес немаат статус на признато малцинство, а 60 години ние, Македонците во Бугарија, го немаме и правото на мирни собири. Поради нашите мирни собири, органите на безбедноста нè испраќаа по затворите. Ние немаме право на достоинство, право на религија, јазик, традиција, култура. Асимилацијата е најголемиот процес кој се одвива во Пиринска Македонија. Тоа треба да се спречи, зашто тамошниот систем ги учи децата кои поаѓаат во прво

на, Елбасан, Корча и во другите градови на Албанија. Најболно е македонското прашање во Беломорскиот дел, сите ја знаеме таа историја, а ѝ благодариме на оваа држава што ѝ кажа на Европа дека постојат Македонци во Грција, кои се обесправени, дека постојат Македонци и во Бугарија, а можеби ќе дојде редот да се каже и за Македонците во Албанија. Ние Македонците од сите делови веќе сме обединети, нам ни треба одлука за заеднички да настапиме за нашето прашање. Доколку тоа не го сториме тешко дека тоа за нас ќе го направи старата Европа, судбината е во наше раце. Наша цел е македонското прашање да му стане јасно секому во Европа и во светот".

ЗАЕДНИЧКИ НАСТАП

На 10 декември не само што се навршија 60 години од донесувањето на Универзалната декларација за човекови права туку, за жал, се навршија и 60 години од егзодусот на Македонците од Егејскиот дел на Македонија. Сепак,

МАКЕДОНЦИТЕ НА БАЛКАНОТ

доколку се работи за борбата за човекови права, тогаш може да се одбележуваат и поголеми годишнини.

"Во рамките на оваа борба македонските здруженија користат разни легални методи кои меѓународната заедница и државите во кои живеат ги дозволуваат за да правиме притисок и да понудиме аргументација, да побараме соработници во домашната и во светската јавност за издвојување на нашите одземени човекови права. Здруженијата на протераните Македонци од Егејскиот дел на Македонија во рамките на РМ одлучија да направат одбележување на овие два значајни датума, со кое сакаме да ја потсетиме домашната и меѓународната јавност дека нашата борба трае, дека не е завршена и ќе ја сметаме како активна сè додека правата кои ги нуди и оваа Декларација не се реализираат на сите точки на Земјината топ-

**ОРАТА ГИ ЗБЛИЖИЈА МАКЕДОНЦИТЕ ОД СИТЕ ДЕЛОВИ
НА ЕТНИЧКА МАКЕДОНИЈА**

Член 1 - Сите човечки суштества се раѓаат слободни и еднакви по достоинство и права. Тие се обдарени со разум и совест и треба да се однесуваат еден кон друг во духот на општочовечката припадност.

Член 2 - Сите права и слободи наведени во оваа Декларација им припаѓаат на сите луѓе, без оглед на нивните разлики, како што се: раса, боја, пол, јазик, религија, политичко или друго убедување, национално или општествено потекло, сопственост, раѓање или друг статус.

Член 15 - (1) Секој има право на државјанство, (2) Никому не смее произволно да му биде одземено неговото државјанство ниту, пак, ќе му се порекне правото да го промени државјанството.

Член 18 - Секој има право на слобода на мислата, совеста и религијата. Ова право ја вклучува и слободата - човекот да ја промени својата религија и убедување, како и слободата - човекот, индивидуално или во заедница со други луѓе, приватно или јавно, да ја манифестира својата религија или убедување преку подучување, практикување, одржување служби или одредби.

Член 20 - Секој има право на слобода на мирни собири и здружување.

Универзална декларација за човекови права

ка, подеднакво за сите граѓани. Сакаме да ги потсетиме домашната и меѓународната јавност дека сите сме должни да ги почитуваме човековите права, прифатени со Универзалната декларација за човекови права, да манифестираме солидарност со сите луѓе, од било која нација, вера, политичка ориентација, боја и сл., да го свртиме вниманието на европската јавност кон етничката нетолерантност, која постојано се изразува во соседна Грција, кон нашите сонародници, кон нас самите и кон другите народи кои таму живеат. Да ја потсетиме дека како членка на ОН таа е должна и на својата територија да ги реализира одредбите од оваа Декларација, а не тоа да го бара само за своите

сонародници во соседните земји. Да побараме поддршка од сите кои се надлежни и повикани, кои чувствуваат потреба и сенс за одземените граѓански права за да може врз основа на Декларацијата да се почувствуваат еднакви, рамни на себе, во градењето на својот живот и среќа. Со нашите братски организации во Бугарија и во Албанија во непрестан од ќе бараме и уверен сум дека ќе дојдеме до соодветни решенија, кои ќе ги задоволат нашите права. Во таа борба имаме сестрана поддршка од Владата на РМ, за што сме ѝ благодарни. Прашањето на имотите, враќањето на одземените државјанства, слободната комуникација со матичната земја, со нашите роднини во Егејскиот

дел на Македонија во Грција, културната автономија на македонскиот народ во Грција, никој не сака да ги спомне. Политичките околности ќе помогнат во исполнувањето на одредбите од Декларацијата, но понекогаш тие институции се губат во политичката ориентација, преовладуваат моментните интереси кои не се во наш интерес. Со заеднички настап на Македонците, дискриминирани по разни основи, од сите делови на Македонија, сакаме да испратиме порака до сите кои по било која основа чувствуваат потреба за еднаквост, да ни дадат поддршка", истакна Методија Тошевски, координатор на Координативната конференција на Македонците од Егејскиот дел на Македонија, порачувајќи дека борбата за правата на Македонците ќе продолжи сè додека тие не се исполнат во земјите каде што живеат, а во кои не се признати дека постојат, Албанија, Бугарија и Грција. Д-р Васил Тупурковски, професор по меѓународно право, потенцира:

"Во овие изминати 60 години нешто станало сосема јасно, а тоа е нашиот генератор да се издржи континуирано во борбата за да се поправи историската неправда на правен план, каде што полека треба да се носи тежиштето на нашиот ангажман. Стана сосема јасен и еден објективен момент, а тоа е обврската да се почитуваат гаранциите, кои ги даваат меѓународните документи за човековите права. Тоа е феномен на заедничкото живеење во меѓународната заедница. Дали постои меѓународно право за човековите права, не е веќе прашање, тоа постои, тоа гарантира дека човековите права се универзални, вечни и неотуѓиви. За нив се вели дека некогаш не се доста и за нив вреди човек да се бори. Создадени се инструменти на меѓународното и на европското право, кои го санкционираат прекршувањето на човековите права, кои се задолжителни за државите и за националните законодавства".